

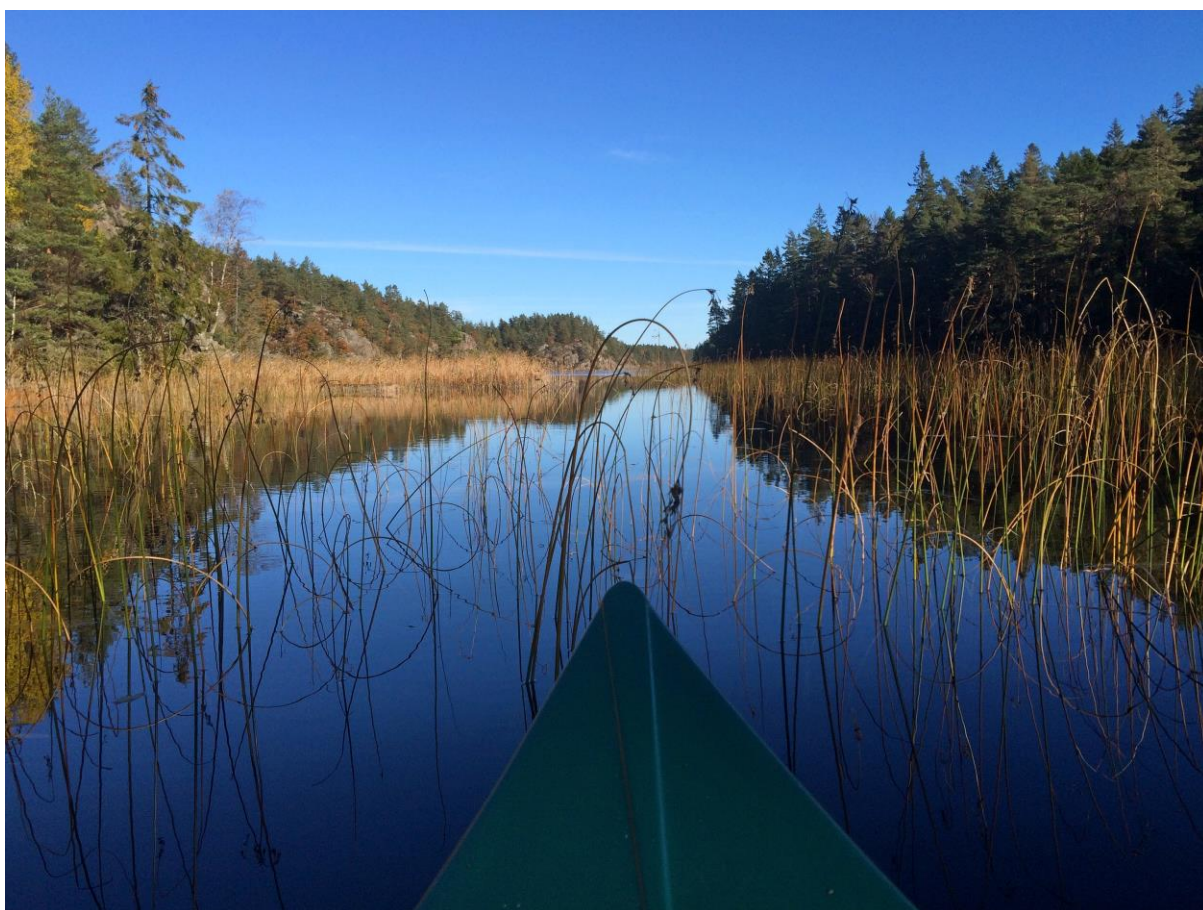

Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE)
0301 Oslo
Dette brevet sendes kun elektronisk, til nve@nve.no

Kragerø 29.11.15

Høringsinnspill til søknad om konsesjon for uttak av vann til settefiskproduksjon fra Leivann, Risør og Kragerø kommune.

Viser til søknad fra Jernes Fisk, datert 22.5.2015, om tillatelse til uttak av vann fra Leivann i Risør og Kragerø kommune. Naturvernforbundet i Kragerø har gått gjennom søknaden og har supplerende informasjon om naturverdier, friluftsliv og fiskeressurser som ikke er hensyntatt i søknaden. Vi ber spesielt om at det blir opprettholdt minstevannføring i bekken, at gruntvann, våtmarksområder og deltaområder i tilknytning til Leivann tas vare på, og at vannuttaket tilpasses bevaring av vannspeil for fortsatt bruk av vannene som et interessant, stort område for kano- og kajakkpadling og friluftsliv.

Foto: Padling i Leivatnet. Gunvor E. Ufsvatn. Gjengitt med tillatelse.

Vi kommer her under med våre betenkninger etter hvert sitat hentet fra søknaden:

SØKNADEN: «Sammendrag: Nedenfor er en forenklet konsekvensvurdering oppsummert. Det er ikke utført noen nye konkrete undersøkelser i forbindelse med denne søknaden. Dokumentasjonen er utarbeidet av Rådgivende Biologer AS etter en enkel synfaring til området 22. september 2014.»

Kommentar: Etter å ha lest grundig gjennom hele søknaden blir det tydelig at det virkelig ble gjort en veldig «forenklet konsekvensvurdering». Det er ikke rart da det åpenbart bare har vært en «enkel synfaring» på en dag. For en konsesjon til et slikt inngrep i et økosystem trengs nok en grundigere undersøkelse.

SØKNADEN: «Anlegget vil ikke bli etablert med resirkuleringsteknologi, selv om dette ville kunne redusere vannforbruket betraktelig i forhold til omsøkt vannuttak, og av mange oppfattes som «best tilgjengelig teknologi».... Dette valget er også begrunnet i at det ikke er knyttet andre vesentlige brukerinteresser eller naturverdier til vannkilden, slik at behovet for å minimalisere vannuttaket ikke er så stort.

Kommentar: At søker ikke vil bruke den «beste tilgjengelige teknologien» (resirkuleringsteknologi) er merkelig i en tid når inngrep i naturen, og de menneskelige påvirkningene på naturen blir flere og flere. «Urørte» områder er sjeldne. Når begrunnelsen i tillegg er «at det ikke er knyttet andre vesentlige brukerinteresser eller naturverdier til vannkilden» blir det enda merkeligere, siden det er feil.

Leivannområdet blir gjennom hele året brukt av mange mennesker. Turgåere, skøyttere, skiløpere, isfiskere og ikke minst padlere – Eidsvann-Leivann-Skarvann er kjent som padleeldorado langt ut over Kragerøs grenser og blir hyppig brukt både vår, sommer og høst med dette formålet.

Når vannet blir tappet ned blir naturopplevelsen til alle nevnte formålene betydelig redusert, dersom disse aktivitetene er gjennomførbare i det hele tatt (f.eks. dersom tiltaket vil gi mer ikke gangbar is i vintermånedene).

Vi dokumenterer videre i punktene under vesentlige naturverdier som ikke er nevnt eller hensynstatt fra søker. Flere av disse vil bli direkte negativt berørt ved for stor nedtapping av vannet, eller ved redusert antall dager med minstevannføring i utløpsbekken.

SØKNADEN: 3.2 Vanntemperatur, isforhold og lokalklima
I kalde perioder på vinteren vil Leivatnet kunne være islagt, og uttak av vann innsjøen vil i særlig kalde og dermed «tørre» vintre føre til nedtapping. Dette kan gjøre isen langs land mindre farbar i forbindelse med eventuell skøytegang. De nære områdene langs med Leivatnet er imidlertid ikke gjenstand for omfattende bebyggelse, og friluftslivsinteressene rundt innsjøen ansees små vinterstid.
Vanntemperatur og lokalklima vil ikke bli endret ved planlagte uttak.

- Tiltaket vil ha liten negativ virkning for isforhold
- Tiltaket har ingen virkning for temperaturforhold eller lokalklima

Kommentar: Ikke gangbar is er skummel. Når det i tillegg ligger snø på isen er det enda skumlere, siden man ikke ser om det mangler vann under. Det er ikke bare et problem for de nevnte friluftsfolka. Når man gjør en befaringsomvisning om vinteren (med snø) ser man at det er mange hyppig brukte viltstier som går over vannet på flere plasser. Faren for at tyngre dyr som rådyr, hjort og elg som pleier å bruke disse stiene bryter igjennom isen er stor.

SØKNADEN: «Biologisk mangfold

Det er ikke utført nye kartlegginger av biologisk mangfold i forbindelse med denne dokumentasjonen, men foreliggende kunnskap er summert opp.

Naturtyper

Ingen verdifulle naturtyper er registrert i området rundt Leivatnet.

Det er ikke registrert vassdragsknyttede naturtyper der vannføringen eller vannstanden i vassdraget har direkte betydning, som for naturtyper som bekkekløft, nordvendte bergvegger eller fossesprøytsoner.

• *Med en samlet verdi på litt over middels for biologisk mangfold blir konsekvensen derfor ubetydelig (0).»*

Kommentar: Som allerede nevnt er utredningen av området mangelfull. Nedtapping av vann har alltid konsekvenser for dyr og planter som lever ved vannkanten, om det er verdifulle naturtyper eller rødlistete arter i området eller ikke. Å betegne konsekvensen for «ubetydelig» er nok ikke mulig basert på den forenklete utredningen søker har lagt frem.

Ifølge personlig kommunikasjon med ornitologer fra Kragerø og sjekk i artsobservasjoner.no er området ved Leivann brukt av hekkende vade- og vannfugl. Blant annet følgende arter er sett eller må påregnes: Storlom, Kvinand, Laksand, Strandsnipe, Krikkender, Skogsnipe og Grågås. Den sterkt truede Myr-rikse er observert ved Hødnebo, og Fiskeørn bruker området for fødesøk.

Ut fra personlige observasjoner og visuell synfaring av området ved hjelp av flyfoto i nett-tjenesten Norge i Bilder fremgår at Leivann og tilstøtende vann har store gruntvannsområder med ulike vannplanter¹, og våtmark i forbindelse med meandrende bekkeutløp². Disse vil selvfølgelig bli sterkt berørt ved nedtapping og endring av vannstand.

¹ Lenke direkte til fotoutsnitt, Lonene <http://www.norgebilder.no/?zoom=16&lat=6514026.90014&lon=516557.90824&srs=EPSG:32632>
<http://www.norgebilder.no/?zoom=16&lat=6514784.88891&lon=517801.82962&srs=EPSG:32632>

² Lenke direkte til fotoutsnitt, innerst i Lonene
<http://www.norgebilder.no/?zoom=16&lat=6513463.86291&lon=515847.52103&srs=EPSG:32632>

SØKNADEN: «3.5 Flora og fauna

Det er ikke gjennomført egne undersøkelser av biologisk mangfold i forbindelse med denne konsekvensutredningen, og både flora og fauna antas på bakgrunn av eksisterende informasjon å bestå av vanlige arter for distriktet. De artsforekomster som er registrert vest for Leivatnet i nedbørfeltet er knyttet til spillplasser, parringsområder og yngleområder for storfugl. Leivatnet er ikke benyttet som hekkeområde for andefugl eller andre fugler der reir i vannkanten vil være følsom for varierende vannstand.

- *Tiltaket vil ikke ha noen virkning for flora og fauna*
- *Med liten verdi blir konsekvensen derfor ubetydelig (0).»*

Kommentar: Som det står der igjen: «Det er ikke gjennomført egne undersøkelser»

Man kan ikke gjøre slike inngrep i naturen uten en ordentlig utredning. Tiltak vil selvfølgelig ha virkning for flora og fauna i vannkanten (røddlistet eller ikke), og dette bør utredes nøye og tas hensyn til ved krav for en eventuell konsesjon.

Det er underlig at Lonene ikke er nevnt i søknaden i det hele tatt. Lonene er en smal kil som strekker seg ca. 3km i sørvestlig retning fra sørenden av Leivatn. De ender i et delta hvor bekkene fra Skarvann-siden renner ut i Leivann. Med sine grunne områder er nok Lonene det området som blir mest påvirket av nedtapping av vannet. Sivområdene her er viktig for gytingen av fisker og amfibier, et trygt oppholdssted for fiskeyngel og hekkeområde for forskjellige fugler bundet til vann. Her er allerede 20-30cm lavere vann under det vanlige mye og kan danne store problemer for dyr, planter, båtfolk og padlere. Framkommelighet med båt eller kano (blir brukt av padlere til å komme seg – med en kort bærepasasje – til Skarvann) er ikke tilstede ved nedtapping, som det har vist seg i tørre somrer eller ved damlekkasjer før i tiden. Ved lenger fravær av vann er det også fare at Lonene blir en tørrlagt mudderbanke og gror til.

SØKNADEN: «3.10 Brukerinteresser

Det har ikke vært mulig å skaffe kunnskap om hvilke friluftsjinteresser som er knyttet til områdene rundt Leivatnet. Det antas derfor at dette ikke er omfattende, og det meste av fritidsbebyggelsen i regionen er retta mot sjøen. Langs innsjøen er det kun noen få småbruk, en del veiløse små plasser og det er ikke noe utbygd nettverk av skogsveier i innsjøens nærområde. Disse områdene antas å ha liten verdi for friluftslivet utover helt lokal bruk. Tilgangen til områdene og utnyttelse av innsjøen som magasin vil i liten grad endre områdets verdi for friluftsliv.

- *Tiltaket vil ikke ha noen virkning for brukerinteresser.*
- *Med liten verdi blir konsekvensen ubetydelig (0)»*

Kommentar: Områdene rundt Leivann har med mange fine turstier absolutt en verdi for friluftslivet – og er som nevnt et spesielt kjent padleområde. Både kommersielle turaktører og privatpersoner har publisert informasjon om friluftsverdiene ved denne padleruta³. At

---

³ Se f.eks http://adrenaline.no/padle/2006/utenom_portor/index.htm og <http://www.havpadlern.no/turer/vikingledden>

konsulenten som har forberedt konsesjonssøknaden ikke har fanget opp dette vitner om urovekkende svakt grunnlagsarbeid. Dette bryter med bl.a. Naturmangfoldloven.

Det er stor fisk i vannsystemet. Blant annet fin ørret. Sjøørretfiskeklubben i Kragerø understreker også overfor oss at utløpet av Leivann er en kjent fin og god fiskeplass. De sier også at de har opplevd uønsket vannforurensning, fysiske inngrep og redusert miljøkvalitet i et liknende bekkedeltaområde som brukes av Sørsmolt i Kjølbrønd.

SØKNADEN «3.13

Et nytt settefiskanlegg ... vil gi samfunnsmessige store positive ringvirkninger, både ved etablering av nye arbeidsplasser, ...»

Kommentar: Her står også «Bemanning ved et slikt «ordinært» (gjennomstrømmings)anlegg vil derfor kunne være lavere». Med tanke på antall arbeidsplasser kan det derfor synes som et miljøtilpasset anlegg med resirkuleringsteknologi og mindre vannforbruk vil gi flere arbeidsplasser.

Vi stiller også spørsmål ved inntektsestimatene lagt frem for anlegget. Hva er de basert på?

Konklusjon fra Naturvernforbundet

Her støtter søker seg på en veldig enkel og rask utredning av området – uten befaring av naturverdier i felt. Man kan etter vårt syn ikke tillate et slikt inngrep i naturen, og avgjøre at alle konsekvensene er ubetydelige, basert på slik mangefull informasjon og lokalkunnskap.

Leivannområdet er et område som ligger usjenert til og byr på mange muligheter for friluftslivet generelt. Dessverre er det flere og flere slike områder som blir påvirket av ulike inngrep, og det er derfor ikke mange som dette igjen langs Skagerrakkysten. Det er ikke tilfeldig at området er kjent som padleeldorado, og det er bl.a. dem som vil kunne oppleve reduserte naturopplevelser hvis tiltaket blir gjennomført.

Derfor ber vi om at videre konsesjonsvurderinger baseres på grundigere undersøkelse i området og at lokale brukerinteresser og erfaringskunnskap blir hørt. Leivannområdet er unikt, har store natur- og friluftverdier, og en konsesjonshaver må ta hensyn til dette og som et minstekrav bruke beste tilgjengelige teknologi for å redusere sitt vannforbruk.

Med vennlig hilsen

For Naturvernforbundet i Kragerø

Tilman Wischuf
Biolog, Portør

Per-Erik Schulze
for styret